

Vlaanderen
is milieu

WaterRegulator

Activiteitenverslag 2019

DOCUMENTBESCHRIJVING

Titel

Activiteitenverslag WaterRegulator 2019

Samenstellers

Afdeling Economisch Toezicht, VMM
Waterregulator

Inhoud

Dit document is een weerslag van de belangrijkste activiteiten van de WaterRegulator in 2019.

Wijze van refereren

Vlaamse Milieumaatschappij (2020), Activiteitenverslag WaterRegulator 2019

Verantwoordelijke uitgever

Bernard De Potter, Vlaamse Milieumaatschappij

Vragen in verband met dit rapport

Vlaamse Milieumaatschappij
Dokter De Moorstraat 24-26
9300 Aalst
Tel: 053 72 62 10
info@vmm.be

Depotnummer

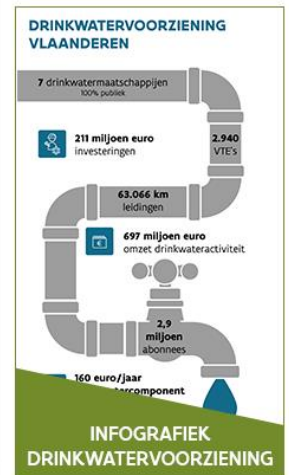
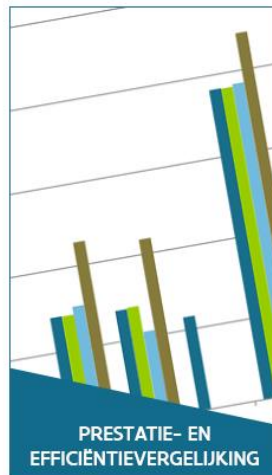
D/2020/6871/018

ACTIVITEITEN VAN DE WATERREGULATOR IN 2019

De WaterRegulator, sub-entiteit van de VMM, voert de opdrachten uit die hem toegewezen zijn in het waterwetboek. Rekening houdend met de beschikbare middelen ligt de focus op de tariefregulering van de drinkwatercomponent, prestatie- en efficiëntievergelijking van de watermaatschappijen en onderzoek om onderbouwd te adviseren over economische aspecten van de drinkwatervoorziening in Vlaanderen.

De belangrijkste activiteiten van de WaterRegulator in 2019 worden online gerapporteerd via de <https://www.vmm.be/publicaties/waterregulator-terugblik-op-2019>. Dit document is een weerslag van deze webrubriek met een samenvatting van de achterliggende documenten.

1. Tariefregulering drinkwatervoorziening

De watermaatschappijen kunnen sinds 2016 geen tariefverhoging toepassen of nieuwe tarieven invoeren voor het doorrekenen van de kosten voor productie en levering van water bestemd voor menselijke consumptie aan de abonnees zonder voorafgaandelijke aanvraag en akkoord van de WaterRegulator. De WaterRegulator ziet toe op de correcte toepassing van de tariefreguleringsmethode.

1.1 TARIEVEN 2020

De tariefreguleringsmethode indexeert het tarief jaarlijks. Eind 2019 legde de WaterRegulator de geïndexeerde maximumtarieven vast voor de berekening van de drinkwatercomponent van de integrale waterfactuur voor elke watermaatschappij voor verbruik in 2020. Drie watermaatschappijen zullen lagere tarieven dan het maximumtarief toepassen in 2020. Hoewel decretaal toegelaten, komt dit niet overeen met de reguleringsmethode. De watermaatschappij geeft zo aan dat het lopende tariefplan niet (meer) strookt met de realiteit. De WaterRegulator neemt deze vaststelling mee in de opvolging van het huidige tariefplan en bij de beoordeling van een nieuw tariefplan.

1.2 OPVOLGING TARIEFPLANNEN

De WaterRegulator volgt de lopende tariefplannen van de watermaatschappijen op via een jaarlijkse opvolgingsrapportering over het voorgaande jaar. De opvolgingsrapportering heeft als doel transparantie te brengen in de voortgang van het tariefplan. Stelt de WaterRegulator bepaalde afwijkingen vast, dan kan vanaf halverwege de tarifaire periode ingegrepen worden. In 2019 werd een diepgaande analyse van de opvolgingsrapporteringen over 2017 en 2018 opgezet die jaarlijks herhaald zal worden. Over de vaststellingen werden vragen gesteld aan de respectievelijke watermaatschappijen. De vaststellingen uit de analyses zullen na bespreking met de watermaatschappijen ieder jaar ontsloten worden om zo de transparantie te verhogen.

1.3 RICHTLIJNEN AANVRAAG ÉÉNMALIGE TARIEVEN EN CAPACITEITSVERGOEDINGEN

In afwachting van een specifieke regulering van de eenmalige tarieven en capaciteitsvergoedingen, stelde de WaterRegulator richtlijnen op voor de aanvraag van deze tarieven in lijn met de huidige tariefmethodologie. Zo mag de wijziging niet interfereren met de inkomsten in het tariefplan. Er moet ook gemotiveerd worden waarom het tarief noodzakelijk is en de watermaatschappij moet onderbouwen hoe het tarief wordt bepaald.

[Meer over tarieven drinkwatercomponent](#)

Via de integrale waterfactuur betaalt een abonnee voor de productie en levering van leidingwater. Maar ook voor de afvoer en de zuivering (sanering) van het afvalwater rekent de watermaatschappij een kost aan. Drie onderdelen maken samen het eindbedrag op de waterfactuur. Elk onderdeel bestaat telkens uit een vastrecht (vast bedrag) en een variabele prijs:

- de drinkwatercomponent: de prijs voor productie en levering van het kraantjeswater, inclusief oppompen, vervoer via de leidingen en levering tot aan de watermeter;
- de gemeentelijke saneringscomponent: kost voor het afvoeren en inzamelen van het afvalwater via de riolering (gemeentelijke saneringsbijdrage of -vergoeding);

- de bovengemeentelijke saneringscomponent: de kost voor de zuivering van het afvalwater in de zuiveringsstations (bovengemeentelijke saneringsbijdrage of -vergoeding).

Prijs voor productie en levering van het water

Voor de aansluiting op het waternet betaalt de abonnee elk jaar een vastrecht van €50 en dat is bij alle watermaatschappijen gelijk. Het wordt aangerekend per wooneenheid en wordt verminderd met €10 per bewoner.

Daarnaast betaalt de abonnee per kubieke meter water die verbruikt wordt een variabele prijs. Een basisverbruik tot 30 m³ per wooneenheid + 30 m³ per bewoner wordt aangerekend aan basistarief. Voor het hogere verbruik (comfortverbruik), geldt het dubbele tarief (comforttarief).

De tarieven van het variabele deel verschillen van maatschappij tot maatschappij en worden vastgelegd via de tariefregulering . Het maximumtarief, bepaald op basis van het tariefplan, is niet noodzakelijk het tarief dat de watermaatschappij gebruikt voor de berekening van je factuur. De watermaatschappij kan lagere tarieven toepassen, bv. als tegemoetkoming aan nierpatiënten met thuisdialyse. Er is ook een sociaal tarief; bij abonnees van een specifieke doelgroep wordt de waterfactuur met 80% verminderd.

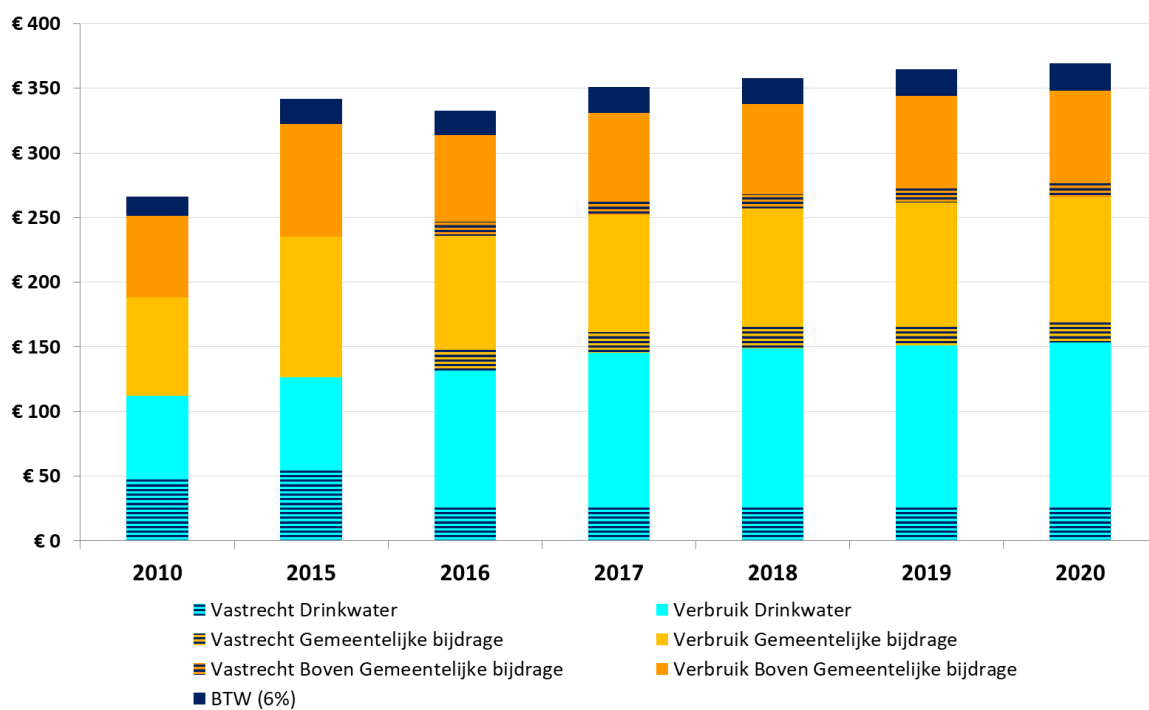
Voor klanten waarvan het betreffende onroerend goed geen wooneenheden heeft (bedrijven), past de watermaatschappij voor het bepalen van de variabele prijs een vlak tarief toe. Als de klant of watermaatschappij kan aantonen dat het om waterverbruik voor een bedrijfsactiviteit gaat, dan kunnen de regels voor bedrijven toegepast worden.

Toegepast tarief variabele prijs 2020 (€/m³)	Basis	Comfort	Vlak
AGSO Knokke-Heist	€ 1,6398	€ 3,2796	€ 2,2101
Brabant Water	€ 0,6000	€ 1,2000	€ 0,5600
De Watergroep	€ 1,8364	€ 3,6728	€ 2,1242
Farys	€ 2,1080	€ 4,2160	€ 4,0075
IWVA	€ 1,7030	€ 3,4060	€ 1,8860
Pidpa	€ 1,3427	€ 2,6854	€ 1,4876
Water-link	€ 1,4139	€ 2,8278	€ 1,5721

Voor grootverbruikers (jaarleidingwaterverbruik > 500 m³) kan de watermaatschappij afwijkende tarieven toepassen.

Evolutie van de integrale waterfactuur voor een gemiddeld gezin met een gemiddeld verbruik (2,3 pers. - 72 m³ / jaar)

[Meer over de tariefreguleringsmethode](#)

Hoe verloopt de regulering?

Sinds 2016 verloopt de regulering via een nieuwe methode. De tarieven worden met deze methode vastgelegd voor 6 jaar. Voor de periode 2017-2022 gebeurt dit een eerste keer. De methode zorgt voor meer rechtvaardigheid, efficiëntie, duurzaamheid en billijkheid.

De uitvoering van de plannen wordt jaarlijks opgevolgd, zodat de vennoten of de WaterRegulator actie kunnen ondernemen als dat nodig blijkt. Bijsturing in de loop van de periode is mogelijk wanneer het tarief duidelijk te hoog of te laag is.

Jaarlijks wordt het drinkwatertarief geïndexeerd.

Hoe bepaalt de watermaatschappij het drinkwatertarief?

De watermaatschappij schat de kosten voor productie en levering van drinkwater en het verbruik van drinkwater door de klanten voor de komende periode. Die kosten voor een bepaald jaar worden verdeeld over het verwachte verbruik, wat een kostendekkend tarief T (€ per m³) oplevert.

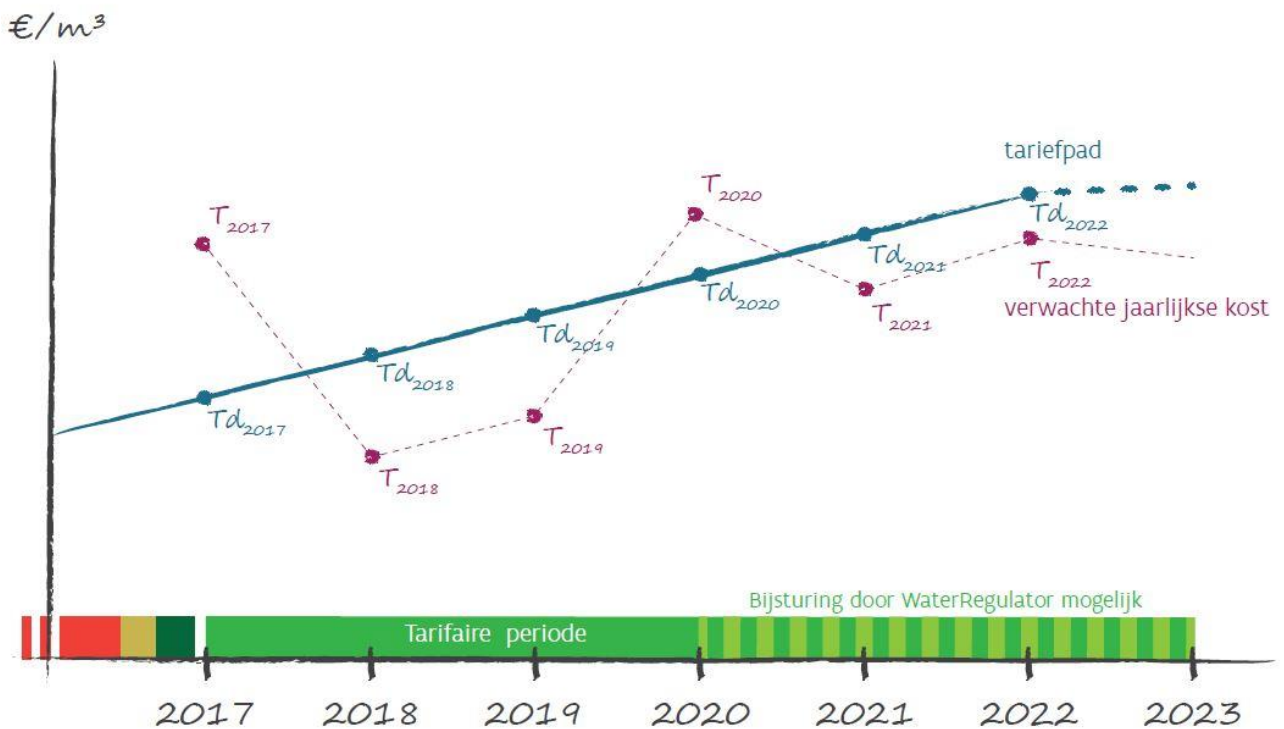
Omdat de kosten en het verbruik jaarlijks schommelen, schommelt ook T doorheen de jaren. Zonder ingrijpen zorgen die schommelingen voor vele wijzigingen aan het tarief of een foute prijszetting.

Om die schommelingen van T op te vangen, bepaalt de watermaatschappij op basis van alle tarieven T een tariefpad. Dat is het verloop van T over de zes jaren van het tariefplan.

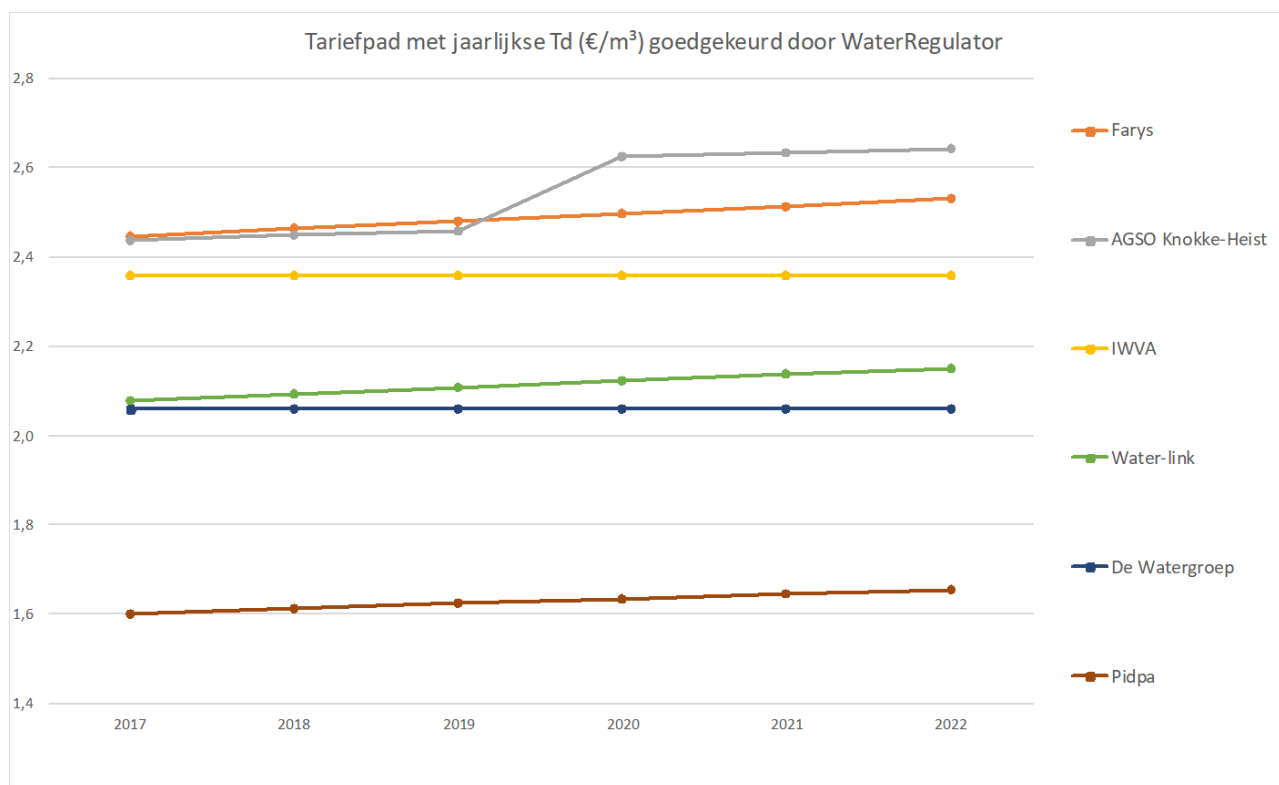
Uit het tariefpad volgt het drinkwatertarief T_d (€ per m^3) per jaar.

Dat is het tarief waaruit de maximumtarieven voor de berekening van de drinkwatercomponent van de integrale waterfactuur bepaald worden. Het drinkwatertarief T_d vormt dus het fundament voor de verschillende maximumtarieven. T_d wordt jaarlijks geïndexeerd.

Tariefpad (voor de periode 2017-2022)

Volgende figuur geeft het overzicht van het goedgekeurde tariefpad dat door elk van de watermaatschappijen berekend en onderbouwd werd met de tariefplannen voor de periode 2017-2022. Jaarlijks in december is een indexering voorzien van deze Td. De maximumtarieven uit de geïndexeerde Td zijn van toepassing vanaf 1 januari van het volgende jaar.

De (geïndexeerde) Td leidt tot de maximumtarieven voor de variabele prijs in de drinkwatercomponent. De omrekening van Td naar maximumtarieven gebeurt automatisch, rekening houdend met de kenmerken vastgelegd in de tariefstructuur, zoals aantal wooneenheden, aantal gedomicilieerde personen, verbruik per tariefschijf, sociale correcties en capaciteitsvergoedingen.

Tariefplannen 2017-2022

De tariefplannen staan op de website van elke watermaatschappij.

De WaterRegulator concludeert dat de uitvoering heeft aangezet tot efficiëntieverbeteringen bij de watermaatschappijen. De bestaande instrumenten kunnen wel nog verfijnd worden. De evaluatie detecteert namelijk nog een aantal verbetermogelijkheden. Zo kan de opmaak van het actieplan nog geoptimaliseerd worden en vergelijkende informatie over de watermaatschappijen efficiënter ontsloten worden.

[Aanbevelingen van de WaterRegulator bij de prestatie- en efficiëntievergelijking 2011-2018](#)

SAMENVATTING

Dit rapport evalueert de uitvoering van de prestatie- en efficiëntievergelijking 2011-2018 bij de watermaatschappijen. Aan de hand van de evaluatie van de vier doelstellingen evalueert de WaterRegulator dat de uitvoering heeft aangezet tot efficiëntieverbeteringen. Daarnaast is onderzocht hoe de aanpak nog geoptimaliseerd kan worden.

Doel 1 – Inzicht verwerven in de processen voor openbare drinkwaterproductie en –levering om de regulering van de drinkwatersector in Vlaanderen verder uit te bouwen en openbare dienstverplichtingen uit te werken.

De afgelopen jaren zijn een aantal significante processen vergeleken bij de watermaatschappijen door middel van procesbenchmarks. De uitwerking van het eerste meerjarenplan voor uitvoering van procesbenchmarks tussen 2011-2018 was beperkt onderbouwd. Maar bij de uitwerking van het tweede meerjarenplan werd door de WaterRegulator en de watermaatschappijen bevestigd dat de processen bestudeerd tussen 2011 en 2018 als zeer belangrijke processen beschouwd mogen worden.

Voor elke procesbenchmark brachten de watermaatschappijen de procesflow in kaart. Ze stelden een referentieproces op en deelden ervaringen uit over de flow van het proces.

Het verwerven van inzicht in deze significante processen droeg bij tot regulering van de drinkwatersector, meer bepaald tot de opvolging door middel van KPI's en maturiteitsniveau.

Doel 2 - De efficiëntie van de watermaatschappijen in kaart brengen

De procesbenchmarks door de watermaatschappijen en aanvullend vergelijkend onderzoek door de WaterRegulator geven inzicht in de toestand van de onderzochte aspecten bij een watermaatschappij en de -sector. De uitwerking heeft wel nog verbetermogelijkheden.

Eenzijds gebeurt de vergelijking kwantitatief via indicatoren die de sterktes en zwaktes in kaart brengen. Deze analyse kan soms nog verder uitgediept en breder aangepakt worden. Anderzijds gebeurt de vergelijking meestal ook kwalitatief door een beschrijving van geleverde inspanningen of het bepalen van het maturiteitsniveau die opportuniteiten en bedreigingen van de watermaatschappijen en sector in kaart brengen.

Doel 3 - Watermaatschappijen stimuleren om hun processen met een maximale efficiëntie uit te voeren, uitgaande van de wettelijk opgelegde kwaliteitseisen en duurzame watervoorziening en een duurzaam watergebruik tegen een betaalbare prijs

De instrumenten van de prestatie- en efficiëntievergelijking hebben tussen 2011 en 2018 zeker bijgedragen

3. Onderzoek en advisering

De WaterRegulator voert, op eigen initiatief of op verzoek van de Vlaamse regering, studies uit die verband houden met zijn opdrachten. Vaak zijn deze in voorbereiding van een -spontaan of gevraagd- advies.

3.1 EVALUATIE TARIEFSTRUCTUUR

De tariefstructuur van de integrale waterfactuur wijzigde vanaf 2016 grondig. De Vlaamse Regering vroeg de WaterRegulator om een ex postevaluatie over de diverse aspecten van de tariefstructuur van de integrale waterfactuur uit te voeren. De globale evaluatie met consultatie van de belanghebbenden werd begin 2019 opgeleverd.

[Meer over de evaluatie van de tariefstructuur van de integrale waterfactuur](#)

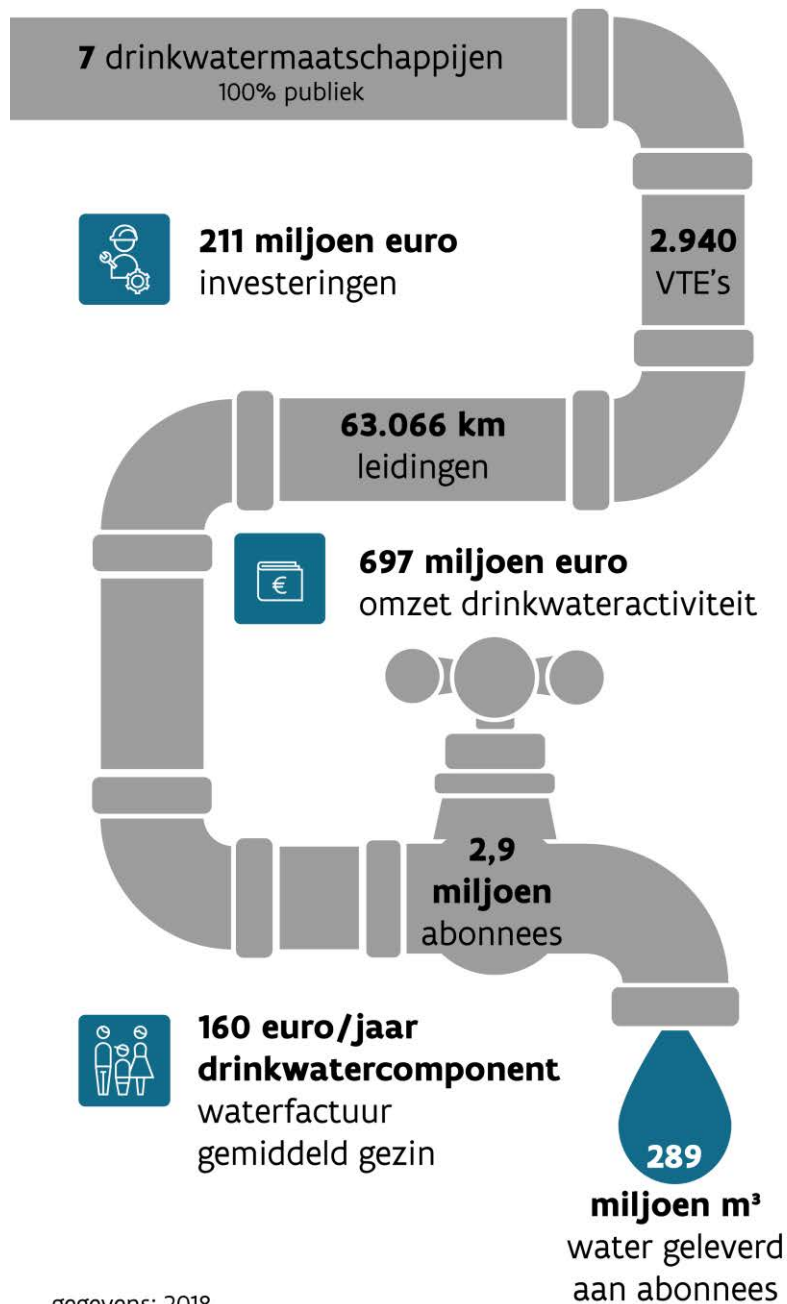
Na de invoering van de nieuwe tariefstructuur van de integrale waterfactuur zijn diverse deelstudies uitgevoerd gericht op de evaluatie van een (of twee) beoogde effecten van het gewijzigde beleid. De resultaten vind je in de deelstudies zelf, of samengevat in het overkoepelend rapport.

Belangrijkste conclusies

1. De huidige prijzen voor drinkwater zijn billijk in vergelijking met andere landen.
2. De wijziging in de tariefstructuur draagt positief bij aan de billijkheid van de kostentoe rekening. Een verhoging van de opbrengsten uit het vastrecht door afschaffing van de korting per gedomicilieerde - de zogenoemde gezinskorting - zou leiden tot een verbetering van de kostenterugwinning van met name de (grotere) huishoudens met een laag waterverbruik.
3. De overgrote meerderheid van de ondervraagde huishoudelijke gebruikers is het er (helemaal) mee eens dat de watermaatschappijen een uniforme tariefstructuur hanteren. De huishoudens zijn iets minder tevreden over de prijs en de billijkheid van de tariefstructuur, dit terwijl de onbekendheid met de tariefstructuur en de prijs van water erg groot is. Er bestaat een scherpe tweedeling over de billijkheid van de zogenoemde gezinskorting.
4. De betaalbaarheidsrisico's zijn na de wijziging van de tariefstructuur iets afgenomen. Zowel voor als na 2016 zijn huurders, niet-werkende volwassenen en éénpersoonshuishoudens risicogroepen wat betreft de betaalbaarheid van de waterfactuur.
5. De sociale correctie is na de gewijzigde tariefstructuur nog effectiever geworden om betaalbaarheidsproblemen te voorkomen. Maar één op de vijf huishoudens in het laagste inkomensdecil ontvangt de sociale correctie, en (iets meer dan) 60% van diegenen die een sociale correctie ontvangen, zou ook zonder sociale correctie niet in betaalbaarheidsproblemen komen.
6. Er is geen reden om aan te nemen dat de inkomenszekerheid van de watermaatschappijen verminderd is na de invoering van de nieuwe tariefstructuur, waardoor aangenomen kan worden dat ook de leverzekerheid ten gevolge van de nieuwe tariefstructuur niet afgenomen is.
7. Omdat de prijselasticiteit van drinkwater zeer gering is, zal de wijziging van de tariefstructuur naar verwachting niet tot duurzamer waterverbruik leiden. Duurzaam waterverbruik zal op een andere manier gestimuleerd moeten worden.

4. Kerncijfers regulering drinkwatervoorziening in Vlaanderen 2019

DRINKWATERVOORZIENING VLAANDEREN

Meer weten?

Surf naar voor meer informatie en publicaties: www.vmm.be.

Specifieke vragen kan je stellen aan het VMM-Infoloket, info@vmm.be, tel. 053 72 62 10 of via waterregulator@vmm.be.

